

- 3.Крупнов А.І. Психологічні прояви і структура темпераменту. Учеб. посібник./ Крупнов А.І. - М.: вид. РУДН, 1992. - 80 с., С. 24-38.
- 4.Шкуратова И.П. Стили общения./ Шкуратова И.П., Габдулина Л.И. – Ростов-на-Дону, 2000. – 37 с., С. 13,15,19.
- 5.Буркова Л. В. Основы классификации навчальних професійних задач у галузі соціономічних професій. [Електронний ресурс], 2009. — Режим доступу до статті.: <http://books.br.com.ua/themes/313/314>
- 6.Зеер Э.Ф. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов. — 2-е изд., перераб., доп./ Зеер Э.Ф. — М.: Академический проект, 2003. — 336с., С. 67-89.
- 7.Мерлин В. С. Индивидуальный стиль общения [Текст] / Мерлин В. С. // Психологический журнал. – 1982. – Т. 3. №4. – С. 26–36.

ФУНКЦІЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Єжова Тетяна Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти інституту психології та соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Формування правового суспільства та інтеграція України до європейського співтовариства неможливі без виваженої державної політики щодо захисту прав дітей, адже діти через недостатність для самостійного життя фізичного, розумового, психічного розвитку та життєвого досвіду потребують повсякденної допомоги дорослих, а на рівні державної влади й місцевого самоврядування – соціального захисту. Проблема забезпечення прав дітей є предметом юридичних (Ю. Безпалов, В. Боняк, Т. Тітова та ін.), соціологічних (О. Балакірєва, Т. Семігіна, Т. Демет'єв та ін.), філософських (А. Дорошенко, В. Кремень, В. Огнев'юк та ін.), психологічних (І. Бех, І. Кон, Т. Цюман та ін.), педагогічних (О. Безпалько, І. Зверєва, Г. Лактіонова, Ж. Петрочко та ін.) досліджень. Серед численних проблем дитинства особливої гостроти набувають проблеми дітей з інвалідністю.

В Україні станом на 1 січня 2010 року проживало 157 474 дитини з особливими потребами [2, с. 134]. Забезпечення прав таких дітей вимагає від держави створення спеціальних умов, які сприятимуть їх інтеграції в повноцінне суспільне життя.

Права дітей з особливими потребами регулюються Конституцією України, Законами України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про реабілітацію інвалідів в Україні», «Про охорону дитинства» тощо, міжнародними документами, які ратифікувала Україна. Проте, незважаючи на велику кількість нормативно-правових актів, спрямованих на вирішення проблем дітей з інвалідністю, на сьогоднішній день в Україні залишається чимало проблем у сфері забезпечення належного життя цієї категорії громадян. Так, реаліями сьогодення є дефіцит спілкування і соціальна ізоляція інвалідів, мовний бар'єр, порушення прав на одержання освіти, недостатня доступність громадських і транспортних об'єктів та інформаційних засобів [1, с. 92-94, 158-178]. Все це порушує психічне здоров'я дитини, уповільнює її загальний розвиток та соціалізацію.

Діяльність щодо забезпечення прав дітей здійснюється Уповноваженим Президентом України з прав дитини, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, органами опіки та піклування, органами і службами у справах дітей, органами управління освітою, навчальними закладами, установами охорони здоров'я, соціокультурної сфери, громадськими організаціями. Значиме місце в захисті прав дітей посідає сім'я. Важливим елементом системи забезпечення прав дітей є школа, яка традиційно розглядається як інститут соціалізації дитини. Ще більшого значення має школа в житті дітей з особливими потребами, адже 10-13 років свого життя ці діти проводять у школі, від'їжджаючи додому лише на канікули. Однією

з головних функцій спеціальної школи щодо соціального захисту дитини є фактичне забезпечення її права на одержання якісної сучасної освіти шляхом спеціально організованого навчально-виховного процесу в комплексі з корекційно-розвитковою та реабілітаційною роботою, запобігання неуспішності дитини у навчанні і, як наслідок, у подальшому житті. В цілому педагогі спеціальної школи розв'язують великий комплекс соціально орієнтованих завдань, які можна вважати підґрунтям для забезпечення основних прав дітей, визначених міжнародним та вітчизняним законодавством. Найважливішими завданнями спеціальної школи є: 1) у сфері міжособистісних стосунків – навчання дітей ефективного спілкування, формування в них соціально схвалюваних норм поведінки (забезпечення права на розвиток особистості); формування установки на співпрацю зі здоровими однолітками (забезпечення права на участь у культурному й творчому житті); запобігання жорстокого поводження з дітьми (забезпечення права на недискримінацію); 2) у сфері самопізнання – допомога дитині розібратися у своєму внутрішньому світі, навчання її самоаналізу, самокорекції та самопрезентації, формування адекватної самооцінки (забезпечення права на збереження своєї індивідуальності); 3) у сфері самовизначення – сприяння соціальній адаптації дітей до нових економічних, політичних і культурних умов (забезпечення права на розвиток і виживання); формування в дітей соціально-позитивного життєвого досвіду, навчання їх прийняттю самостійних рішень щодо організації свого життя (забезпечення права на захист від зловживань та недбалого поводження); 4) в здоров'язберігаючій сфері – охорона й підтримка здоров'я дітей (забезпечення права на здоровий розвиток); 5) в інформаційній сфері – формування в дітей політико-правових знань, зокрема в галузі соціального захисту осіб з інвалідністю (забезпечення права на отримання інформації та права на особливу турботу й захист).

Таким чином, кінцевою метою діяльності спеціальної школи із забезпечення прав дитини є формування соціально компетентного громадянина, який знає свої права та вмє їх захистити.

Список використаних джерел:

1. Національна доповідь «Про становище інвалідів в Україні», розроблена на виконання Указу Президента України від 18.12.2007 р. № 1228/2007 «Про додаткові невідкладні заходи щодо створення сприятливих умов для життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями». – К. : [б.в.], 2008. – 205 с.

2. Стан дотримання та захисту прав дитини в Україні: спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. – К. : [б.в.], 2010. – 227 с.

СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ОСОБИСТОСТІ

Горбенко Світлана Леонідівна, доцент кафедри психології ННПП НАВС

Милосердя завжди було одним із найважливіших, високоморальних якостей суспільства. Стратегії соціальної допомоги висвітлюються у науковій літературі в таких аспектах, як соціально-психологічному (мотивація до соціальної, альтруїстичної поведінки), соціально-політичному (система соціальної підтримки) і психологічному (допомога особистості в складні періоди життя) [3].

У соціальній психології для пояснення мотивації поведінки особистості, що зумовлює її допомогу іншим, виокремлюють теорії соціального обліку, соціальних норм і еволюційну.

Теорія соціального обліку: взаємодія між людьми становить своєрідну угоду, що ставить за мету підвищити винагороди і зменшити витрати, тобто взаємодія людей зумовлюється соціальною економікою (мінімум витрат – максимум прибутку). Люди обмінюються не тільки матеріальними благами і грошима, але і соціальними товарами – послугами, інформацією, статусом. Теорія соціального обміну не стверджує, що люди свідомо розраховують на